

"Štajerc" izhaja vsaki petek, dатiran z dnevnim naslednje nedelje.

Naročna velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročno z ozrom na visokost poštine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravilštvo se nahaja v Ptaju, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonji, ali rokopise se ne vrata. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 250 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptaju v nedeljo dne 4. aprila 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

**Silovita bitka v Karpatih traja naprej. — Rusi so pritegnili oblegovalne čete iz-
Przemysla v Karpate. — Svetovna moč Anglije hira.**

Avtstrijsko bojno poročilo.

Dunaj, 29. marca. (Kor. urad). Uradno razglasajo dne 29. marca:

Boji v Karpatih še trajajo.

Včeraj izvršeni ruski napad na višine vzhodno od Banja v Šöglu smo po večurnem boju odbili z velikimi izgubami za sovražnika.

Poleti IV. konjeniške armadne divizije so se, kakor v prejšnjih bojih čete prve črnovojniške pehotne brigade bili naravnost vzgledno.

Krvavo so odbili opetovane nadmočne sovražne navale.

Severno od gorskega prelaza Uszok so se ponesrečili ruski nočni napadi v učinkovitem ognju naših postojank.

Na fronti v jugovzhodni Galiciji topovski boji.

Ruske čete, ki so prodile vzhodno od Zaleszczykow preko Dnjestra, smo po ljutem boju zavrnili.

V ruski Poljski in zapadni Galiciji mestoma topovski boji.

Ruski nočni napadi na Loszini v Poljski so se ponesrečili.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Dunaj, 30. marca. (Kor. urad). Uradno razglasajo dne 30. marca:

Na karpatski fronti so se včeraj zopet razvili v prostoru južno in vzhodno od Lupkova srditosti boji.

Močne ruske čete so ponovno pričele z napadom. Borba je trajala do nočnih ur. Sovražnik je imel velike izgube in smo ga povsodi odbili.

Med Lupkowskim sedлом in gorskim prelazom Uszok so se takisto vršili trdovratni boji.

Izmed ruskih čet, ki so se najzadnje nahajale pred Przemyslom, smo konstatirali eno divizijo pri napadih južno od Dwornika.

V jugovzhodni Galiciji, na Dunaju in v ruski Poljski se položaj ni izpremenil.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Iz nemško-ruskega in nemško-francosko-angloških bojišč. — Rusi potolčeni pri Langszargenu.

Berlin, 27. marca. (Kor. urad). Poročilo Wolffovega urada: Veliki glavni stan, dne 27. marca. (Vzhodno bojišče). Ruse, ki so se bili napotili na plenjenje kakor iz Memela, tako tudi iz Tauroggena in Tilsita, smo z velikimi izgubami porazili pri Langszargenu ter jih vrgli preko Jeziorusa za odsek Jura.

Med Augustowskim lesom in Vislo smo odbili razne ruske napade.

Na posameznih točkah se še vrše boji.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ruski navalni v Augustowskem lesu in ob pisku zavrnjeni.

Berlin 28. marca. Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 28. marca. (Vzhodno bojišče). Ruske navale v Augustowskem lesu smo odbili.

Med Piskom in Omulewom so izvršili Rusi več napadov, ki so se vsi razbili v našem ognju. Pri Wachu smo vjeli 900 Rusov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Berlin, 29. marca. (Kor. urad). Wolffov biro javlja:

Veliki glavni stan, dne 29. marca. (Vzhodno bojišče:) Naše čete so v naskonu zavzele Tauroggen ter vjele 300 Rusov.

Na železniški progi Wirballen Kowno se je z najtežjimi izgubami za sovražnika razbil ruski napad pri Piliszkah.

V okolici Krasnopolja smo vjeli nad 1000 mož, med njimi eno eskadro gardnih ulanov s konji ter vplenili 5 strojnih pušk.

Ruski napad severno zapadno od Ciechowa smo odbili.

Vrhovno armadno vodstvo.

Berlin, 30. marca. (Kor. urad). Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 30. marca. (Vzhodno bojišče). Pri bojih za Tauroggen, ki so imeli za posledico osvojitev tega kraja, se je sijajno bila po poročilu tamkaj prisotnega princa Joahima pruskega vzhodnopruske črno vojske ter vjela 1000 mož.

Pri Krasnopolu so imeli Rusi zelo težke izgube (2000 mrtvih).

Naš plen iz tamkajšnjih bojev je do včeraj znašal 3000 vjetnikov, 7 strojnih pušk, 1 top in več municipijskih voz.

Na reki Szkwci pri Klimkih smo pri ponosrečenem ruskom napadu vjeli 2 častnika in 600 mož.

V okolici Olszynov (na levem bregu Omulewa) smo odbili dva ruska nočna navala.

Ruske poskuse, da bi prekorčili doleno Bzuro, smo zavrnili.

Vrhovno armadno vodstvo.

Strašna bitka v Karpatih.

Že črez deset dni traja silovita karpatska bitka. Glavni ruski napad je naperjen na ozemlje med Ondavo in Latorco ob cestah, ki vodijo v Varano in Homono. V petek so Rusi kljub temu,

da so bili doslej odbiti vsi njihovi napadi, vnovič napadli, in sicer s svežimi četami. Bilo so zopet odbiti. Zdi se, da Rusi že uporabljajo svoje čete izpred Przemysla. Sovražnika nikakor ne smemo podcenjevati. Če n. pr. Rusi pošljajo svojih 100.000 mož, ki so bili pred Przemyslom, na eno točko, recimo proti Dukli, potem je čisto mogoče, da se mora naša fronta pred premočjo pomakniti nazaj. Pozabiti tudi ne smemo, da imajo Rusi sedaj svoje težke topove, s katerimi so obstreljevali Przemysl, proste in jih lahko uporabijo v Karpatih.

Z Dunaja poročajo listom: Ruska ofenziva v Karpatih traja dalje. Odločitve večjega obsega ni še nikjer. Tudi o krajevnih odločitvah se ne more govoriti, ker vsaka pridobitev kakevišine ali kraja izzove takoj protinapade. Slike bojev se vedno menjavajo, kakor to sploh ne more biti drugače na takem ozemlju in pri načinu ruskih napadov. Bojna črta se vleče od sedla Wyszkow do prelaza Konieczna; dolga je 200 kilometrov, na katerih se bojujejo tako silovito, kot nikdar prej. Več armad si stoji nasproti in na stotisče bojevnikov se bori. Avstrijske čete imajo proti sebi dober del ruske glavne sile; da po izkušju sovražnik tu izsiliti veliko odločitev, je vsem jasno. Ogromne žrtve, ki si dovoljuje najvišje vodstvo cesarske armade, odgovarajo velikim ciljem, ki si jih je postavilo.

"Neue Freie Presse" piše o pomenu karpatskih bojev: "Kaj bi mogla doseči sedaj diplomacija! V Karpatih se vrši evropska bitka in pripravlja se dogodek, ki zahteva našo kri, ki pa ne bodo usodni samo za nas. Uradno poročilo o zadnjem izpadu iz Przemysla pravi, da je padlo 10 tisoč mož. Ta številka nam je lahko za merilo, da vsaj nekoliko lahko sluti imo, koliko krvi namaka v bitkah zemlje. Silovito se bore ponoči in podnevu in karpatska bitka traja dalje, ne samo za nas, ampak za obe cesarstvi, ki morata nositi skupno usodo, skupno stati v sreči in nesreči, in skupno zagotoviti svojo bodočnost. Karpatska bitka je zvezna bitka." S temi stavki razvija "N. Fr. Pr." misli, naj bi Nemčija vrgla svoje armade v Galicijo, da skupno izvede odločitev.

Kako bo z vojsko spomladji?

Višji merodajni krogi so gotovo namignili "Grazer Tagespost-i", da je objavila "svoja" razmotrivanja tako-le:

Najprva skrb mora biti sedaj, da vzdrže naše čete svoje silne pozicije v Karpatih in ob Dunaju. Generalni štab je imel natančno na dan preračunanlo, kdaj se bo moralna trdnjava

Przemysl udati, zato je moral tudi računati s tem, da bodo postavili Rusi svojih 100.000 mož oblegovalne armade na bojišče v Karpatih vsaj en teden po padcu trdnjave. To je jasno in proti temu se je generalni štab brez dvoma zavaroval.

Neznano pa je, koliko naših čet je bilo na razpolago za obrambo čete ob Dunaju in v Karpatih. Gotovo pa je, da razpolagata zaveznika na avstrijskih bojiščih z armado, ki šteje — seveda le približno povedano — morda en milijon. Potem onih 100.000 Rusov izpred Przemysla ne zaleže mnogo. Že doslej ruskemu premoču nasproti našim četam v Galiciji ni mnogo opravila in že mesece stoji tam boj, nasprotno pa so naši potisnili rusko premoč v Bukovino in vzhodno Galicijo. Zato ni izključeno, da se isto zgodi tudi drugod.

Sovražnika pa ne gre podcenjevati. Če poslavijo Rusi onih 100.000 mož v boj na eni točki, morda pri Dukli, se lahko zgodi, da se naša fronta tam izboči proti zaledju. Tudi ni pozabiti, da imajo Rusi sedaj na razpolago težke topove, ki jih lahko postavijo v Karpat. Še eno je upoštevati. Spomladis, če skopni sneg in led na severnopoljskih bojiščih, je vsaka operacija na onih bojiščih, kjer je izvojeval Hindenburg svoje zmage, otežkočena, deloma celo nemogoča. Drugače je v Karpatih. Tu ne ovirajo močvirja, tu jo napad mogoč. Zelo verjetno je, da bodo Rusi, zaupajoči v nedostopnost severne Poljske, oslabili tam svoje pozicije ter poslali večje sile v Karpat. Toda tudi našemu armadnemu vodstvu je vse to dobro znano, tudi ono ve, da se bo glavno bojišče v aprilu preložilo v Galicijo in brez dvoma je ukrenilo vse, da bodo našli Rusi na tej fronti najsilnejši odpor. Gotovo je, da bo prinesel april nove silne boje v Karpatih, silnejše, kakor so bili dosedanji, isto zaupanje, kakor iz početka vojne, pa nas nadvlada še danes.

Przemysla zadnji dnevi.

V poročila ki opisuje okoliščine predaje Przemysla in njene vzroke dobimo sledeči stavki: „Da trdnjava ni bila za daljšo dobo preskrbljena, je razvidno iz tega, da so instrukcije intendanc predpisovale samo trimesečno preskrbo, ker so splošno po Evropi računali le s kratko dobo vojske. Kljub temu je bil Przemysl preskrbljen za daljšo dobo“. Avgusta meseca 1914 je nemški vojni minister izjavil, da je treba računati z obleganjem Metza. Metz je pa že leta sem preskrbljen, s konservami in z nepokvarljivimi živili tako, da lahko preživi 100.000 mož 3 leta. Vsako leto so konserve obnavljali, stare pa použili.

„Reichenberger Zeitung“ piše o kapitulaciji Przemysla z merodajne strani na Dunaju: S padcem Przemysla se je moralno računati pač že koncem meseca januarja. Z vso odločnostjo so takrat poizkušali pomagati hrabri posadki. Naše armade so prodrle proti Stryju in čez prelaz Dukla, da pridejo do čete Sanok Sambor, ker so hoteli prisiliti rusko oblegovalno armado na boj.

Do Stanislava je pa prodrla le naša vzhodna skupina. Sosedna skupina je naletela že južno od Skol na močan odpor. Na prelazu Lupkov in na nižini Dukla so se ustavili Rusi skupno prodriajočim Nemcem in Avstrijem z velikimi množicami in so zavirali prodiranje, dasi so to pličali z brezobzirnimi žrtvami ljudi in materijala. Ruske čete bi bili že premagali, a zapadel je visok sneg, v katerem je bilo mogoče le pehoti, da je počasi napredovala, a artiljerija ni mogla priti naprej kakor tudi ne vozovi s prtljago in s živežem.

O dogodkih zadnjih dni pred predajo trdnjave Przemysl poročajo iz vojnega poročevalskega stana sledče podrobnosti: Med obleganjem trdnjave je bilo zdruštveno stanje v trdnjavi ugodno, zadnje dni se je pa v tem oziru tako poslabšalo, da je bilo bolne oziroma za boj nesposobne že polovico posadke.

Na večer pred 19. marcem, ko je posadka

zadnjič izpadla, so hoteli moštvo, ki naj bi se prihodnji dan borilo, še enkrat nasiliti in zato razdelili iz ostanka zalog po dve kouskeri za vsakega moža. Bodisi nevajena hrana, bodisi slast užitka je povzročila veliko bolezni, da, več vrlih mož je celo umrlo.

Predno se je udal Przemysl, so izstrelili vsaj 20.000 granat vsak dan na Ruse. Zadnje dni so Rusi napredovali s svojimi postojankami vsak dan en ali pa dva kilometra. Rusov je padlo zadnje čase vsak dan nekaj manj kot 100 na dan.

Izpad dne 19. marca je pokazal popolno oslabelost moštva. S težavo so se vlekli oddelki naprej. Za par kilometrov so rabili več ur. Ko so se umaknili, so Rusi z veliko odločnostjo napadli trdnjavo od treh strani. Podnevi so divjali ljuti artillerijski boji, ponori pa je na napadala pehota, ki je pa bila do zadnjega vedno odbita. Očividci zagotavljajo, da zadnje ure boja in obstanka slavne trdnjave vsem, ki so to doživeli, ostanejo v trajnem spominu radi tragične veličine vtisa.

Bilo je v noči od nedelje na pondeljek. Rusi so strastno napadali in povsod je divjal boj. Grmenje topov je neprestano pretresalo zrak. Civilno prebivalstvo se je zbral na takozvanem „tatarskem griču“, kjer je lep razgled, in s strahom zasledovalo odločilni boj. Naenkrat se ob 4. uri zjutraj dvigne proti nebu mogočen ognjen steber in strašen pok je pretresel zrak. Ruska pehota je prestrašena ustavila napad in se umaknila. Fort za fortom se je dvignil v zrak in padel porušen na tla. Prostovoljni pogin izstradane trdnjave, izpolnitve zadnje žalostne dolžnosti hrabre posadke, to je bil pretresljiv prizor. Vse, kar je služilo vojnim namenom, je bilo razbito, porušeno, razstreljeno ali pa je počrnil ogenj; forte, vojaška skladišča, mostove, železniške proge, brezžične postaje. Trdnjavski topove so posebno poškodovali, tudi mogočne 30 cm možnarje so nabasali z razstreljivom in peskom. Ostanki razstreljenih cevi so leteli kilometerje daleč. Moštvo je končalo poruševalno delo s tem, da je razbilo puške in celo puškine cevi poskribo. Trdnjava je izginila.

Bilo je v pondeljek med 4. in 6. uro zjutraj. Na letališču sta bili še dve porabni letali. Rusi, ki so pologama spoznali pomen razstrelitve, so naperili svoj ogenj na letališče. En sam dim razstreljenih granat in šrapnelov je obdajal letališče, ali kakor „Feniks“ iz pepela ste se dvignili obe letali nepoškodovani iz oblaka dima, medtem ko je pod njima divjalo razdejanje in se je dvigalo na stotine ognjenih stebrov. Eno letalo je odletelo v smeri proti Karpatom, drugo pa proti zahodu in je srečno došlo na svoj cilj. Letalci, ki so odnesli najvažnejše dokumente, pripovedujejo strašne stvari. Rusi so ustavili boj, samo topovi so še streljali. Pehota ni več napadala. Pred temi dogodki, po katerih je bil odposlan parlamentar k sovražniku, so zbrali posadko in ji sporočili, kaj pride. Oči bojevnikov so se napolnile s solzami. Živil ni bilo več razen mesa zadnjih konj in ovs, katerega so zmleli zadnje dni za moštvo. Te ostanke so razdelili med moštvo.

Vojni poročevalec Roda Roda poroča: Lastnino državnih blagajn in prizemlske posadke v bankovcih so žažgali, ko so prej zabeležili serijo in število vsakega bankovca.

Zadnjo nedeljo pred predajo, ko že ni bilo nič žita, riža, krompirja, nobenih konzerv, so prinesli trdnjavskemu poveljniku kot zadnji dar posadke še enega pečenega goloba pismonoša. General Kuzmanek je globoko ganjen sprejel dar kot znak ljubezni in spoštovanja posadke, ali poslal je goloba v bolnišnico za težkobolnega vojaka.

Zračna pošta iz trdnjave je stala, kolikor je doslej znano, 12 letal in 14 letalcev, ki so bili postreljeni in so deloma ranjeni prišli v rusko vjetništvo. Velike svote denarja, s katerimi je trdnjavsko poveljstvo razpolagalo, oziroma nji-

hova vrednost, je rešena. Važne papirje so letalci prinesli na varno.

Graška „Tagespost“ je pred kratkim pisala: Ljudem v resnicni ni zameriti, če postanejo deloma malodrušni in bojazljivi. Padec Przemysla bi prav gotovo ne napravil tolikega vtisa, če bi se v previdni obliki sporočilo prebivalstvu že več tednov znana poročila trdnjavskega poveljstva. O izidu poganjaj med Kusmanekom in poveljnikom ruske oblegovalne armade do danes še nimamo uradnih poročil.

Mesto Przemysl je vsled obstrelevanja le malo trpelo. Le redkokdaj je padla v mestu samo kaka granata. Rusi so naperili svoj ogenj v glavnem na vojaško eraro preskrbovališče, ki se je nahajalo v bližini ulice Slowacki v južnem delu mesta. Civilistov je ostalo v mestu le okoli 10.000.

O padcu Przemysla poroča ruski generalni štab: Naše čete so vzele dne 22. marca trdnjavo Przemysl. V glavnem stalu generalisima se je vršilo zahvalno bogoslužje s zahvalno pesmijo, ki so se ga udeležili tudi car, veliki knez Nikolajevič in ves generalni štab. Iz Przemysla v Lvov je došlo do zdaj 6000 vjetnikov.

„Az Estu“ brzojavljajo iz Rotterdama: Vojni poročevalci v ruskem časniškem stalu v Lvovu so se peljali z avtomobili takoj v Przemysl, da bi bili navzoči ob velikem dogodku. Peljati so se morali skozi celo vrsto opustošenih vasi, dokler se niso pripeljali v Moscisko, veliko občino, ki leži blizu Przemysla. Rusi so tam stražili več avstro-ogrskih vojnih vjetnikov. Rusi so klicali časnikarjem, da se nahaja Przemysl v ruskih rokah. Pri Sechne so videli še sledove zadnjega izpada junaska posadke. Veliko mrtvih ruskih vojakov je ležalo še nepokopanih. Vas je bila le še razvalina, kar dokazuje, s kako silo so napadli prizemlski junaki. Od daleč so že videli, kako se je valil črn dim proti nebui in čuli so strašno detonacijo. Avtomobili so se mogli pripeljati le do skrajnih utrd, ker so bili razstreljeni vsi mostovi, ki so vodili v notranje trdnjavsko ozemlje. Vojni poročevalci so skozi daljnogled opazovali sliko, ki je bila zvišeno otožna. Iz trdnjave so visoko švigli plameni, zdelo se je, da stoe sredi ognjenika; vedno više je švigel plamen iz gostega dima. Kamor je seglo oko, je bilo vse razstreljeno in požgano. Parlamente se je že odstranil, a častniki in vojaki posadke so še vedno razstreljevali. Poročevalci so videli le še razvaline. Videli so tudi razvaline avstro-ogrskega oklopnega vlaka, ki so ga razstrelili. Ko so došle prve ruske čete do skrajnih utrd, so našle le še razvaline in pepel.

Vojni poročevalci lista „Pesti Hirlap“ poroča: Nek vjeti ruski polkovni poveljnik pri graškem armadnem zboru je že pred dnevi, ko je bil zaslisan, izjavil: „Vemo, da so dnevi Przemysla štetni. Trdnjava se bori proti mnogo močnejšemu sovražniku, kot smo mi. Lakota je oblegovalni top najtežjega kalibra in prizemlski junaki bodo prisiljeni, da polože orožje. V našem častniškem zboru vladata mnenja, da se mora s hrabrimi branilci odlično postopati. Od najvišjega častnika do zadnjega moža se bodo vsi priprečili, da znajo Rusi ceniti prave junake.“

„Aftenposten“ poroča iz Petrograda: Po kapitulaciji Przemysla so Rusi izkazovali generalu pl. Kusmaneku in njegovim častnikom vse vojaške časti. Ruski častniki so občudovali poveljnikovo srčnost in junaštvo. General pl. Kusmanek je hotel izročiti svojo sabljo. Rusi so odgovorili: „Gospod general, pol leta ste se uprili naši premoči, Rusija želi, da obdržite svoj meč. Bili ste vedno hrabri in viteški sovražnik.“

„Rotterdamsche Courant“ poroča iz Londona: Iz Petrograda se poroča: Ruska oblegovalna armada je štela 100.000 mož, avstro-ogrška trdnjavška posadka pa le 25.000 mož.

„Pester Lloyd“ poroča: Ko so o Božiču Rusi postrelili nekega avstrijskega letalca, ki je nesel generalu Kusmaneku purana kot darilo, so ga z drugimi darovi pod belo zastavo poslali

jeni. Vsled prepriha, mokrote in prehlajenja dobimo lahko revmatične bolezni, glavo- in zobobol, bolečine v ušesih, nahod itd., aki pa imamo vedno Feller-jeve bolečine ostanjajoči fluid iz rastlinskih izvlečkov s znamko „Esa-fluid“ pri hiši, tedaj ž njegovo okrepljeno in oživljajočo možjo te bolečine kmalu preženemo. Svetujemo toraj našim čitateljem, da si naroči 12 steklenic tega

od zdravnikov priporočenega domačega zdravila za 6 kron, poštnine prosto, od lekarnej E. V. Feller-ja v Stubic, Elsa-trg štev. 241 (Hrvatski). Tudi Feller-jeve čistilne rabarbara kroglice s znamko „Esa-Pillen“, 6 škatljic za samo 4 krone in 40 vinarjev, poštnine prosto, naj bi imeli naši čitatelji vedno pri hiši kot preizkušeno sredstvo proti vsem težkočam v prebavilih. kaos --

Pripravljen biti je vse,

kar zamoremo proti pretečim nevarnostim ukreniti. Vedno smo ogroženi od sovražnikov našega zdravja in dosegli smo v svojo obrambo že veliko, aki smo na to priprav-

v mesto. General Kusmanek je nato poslal Rusom 20 goski.

Dne 19. t. m. izdano poročilo ruskega generalnega štaba ceni prizemljeno posadko na 117.000 mož.

"N. R. Courant" poroča, da je dobil list "Daily Mail" brzjavko iz Petrograda, da so Rusi od oblegovalne armade pred Przemyslom poslali 50.000 mož proti Krakovu, 40.000 mož so pa vrgli k četam pri Užoku in Lupkovu.

Slošni položaj v svetovni vojski.

Vreme je postal nekoliko ugodnejše. Zaraditega je težavna zimska vojna minila in pričela se je nova hujša aktivnost armad na bojiščih. Potrjuje nam to zlasti sedanja velika bitka, ki se vrši že več dni v zahodnih Karpatih. Če se ozremo na potek karpatskih bojev, opazamo vedno, da pritiskajo Rusi z izredno vztrajnostjo na bojni črti, ki gre od sedla Konječna na zahodu Dukle preko Lupkove, Čizna pa do Užoškega prelaza. Vsi napadi so bili odbiti in še vedno traja bitka, kar dokazuje, da smatrata obe armadi te kraje za važne pozicije.

V Bukovini so bili boji med Prutom in Dunajstrom zlasti v okolici Sadagore, odkoder so Rusi nadlegovali Černovice, a so se sedaj umaknili za mejo.

Pade Przemysla je oprostil večji oddelek ruske vojske; na splošen položaj pa pade trdnjave ne bo vplival mnogo ali pa tudi prav nič. Na Poljskem se vrše boji, kakor že dalje časa. Rusi so napadli in v "Izhodno Prusijo so udri ter zasedli Memel, ki so ga pa morali zopet zapustiti. Večji popadi so bili severozahodno od Ostrolenke ter izkodno od Plocke ter severozahodno od Prašnika pri Varšavi.

* * *

Na francoskem bojišču ni posebnih dogodkov. Vrše se le posamezni nepričakovani napadi sedaj tu sedaj tam, zlasti ob Aiseni. Mesto Reims je popolnoma uničeno. Vse kaže, kakor bi Francuzi pričakovali novih ojačanj za napad, ki so ga že tolikokrat napovedovali.

* * *

Angleško-brodovje je tri tedne obstreljevalo Dardanele. Poročali so o uspehib, a ti uspehi so ničevi, zakaj zaveznički so imeli tam velike izgube na ladjah, a izgubili so tudi nad 2000 mož. Poročila, ki jih prinaša "Italija", pravijo, da dardanski forti sploh niso poškodovani. Zaveznički nameravajo obstreljevanje, ki so ga prekinili zaradi pomorskih neviht, zopet nadaljevati. Tudi ruska črnomorska mornarica je baje pred Bosporom.

V Egiptu napovedujejo Turki nov napad na Sueški prekop.

Čegav bo Carigrad?

Dunajska "Zeit" piše 26. t. m.: Po državah trojnega sporazuma so trdno prepričani, da je glede zavetja Dardanel s silo le še vprašanje, in da bo potem odločena tudi usoda Turčije in Carigrada. Dosedaj so ruske želje, dobiti to mesto v last in posest, v Parizu in Londonu še naletavale na odpornost, sedaj pa se zdi, da se je v tem oziru izvršil preokret. Tako priobčuje "Temps" po švicarskih listih izvajanja, ki so očvidno posledica dejstva, da je vsaj Francija opravičenost ruskih želja priznala. Navedeni francoski list piše med drugim: "Na mesto angleško-ruskega tekmovanja za premočjo je stopila nerazumljiva vzajemnost koristi. Niti Francija, niti Anglija, niti Rusija nima nobenega povoda več, da bi se druga z drugo prepripare za ključek "Pontu Evksinu", kakor v prejšnjih dobeh. Francija more le v veseljem pozdraviti, da vstopi njena zaveznička v kolo sredozemskih sil, Anglija pa je minil strah, da bi se rusko črnomorsko brodovje podalo zavzemati Indijo. Velika Britanija je svoje gospodstvo v Egiptu okreplila, zadnji čas je zavzel Mezopotamijo ter drži že ključ do zelenic v Bagdad v svojih rokah in če bi jo res skrbeli ruski načrti proti cesarstvu v Indiji, bi se ji bilo mnogo več batiti ruskega železniškega omrežja v Aziji, nego svobodnega prevoza po Bosporu in po Dardanelah.

Japonska in Kitajska.

Iz vesti, ki prihajajo iz Pekingia in Tokia, se še vedno ne da spoznati, kako se bo razvil spor med Kitajsko in Japonsko.

Danes javlja, da je Japonska sicer rok svojega ultimata znova za 14 dni podaljšala, da pa spravlja svoje čete z mrzlično naglostjo v Koreo in Šantung. Tudi se poroča, da so japonski državljanji, ki žive na Kitajskem, dobili poziv, naj se izselijo ter vrnejo domov.

Zanimivo je stališče Severne Amerike. Vesti, da bodo Združene države posegle v konflikt eventualno oboroženo roko, se ne potrjujejo. Kakor brzjavljajo iz Washingtona, je neki visoki ameriški uradnik izjavil, da smatrajo ameriški krogi Mandžurijo za naravno interesno sfero Japonske in da ameriški interesi pri tem niso ogroženi. Združene države bodo sicer nekaterej japonskim zahtevam formalno agovarjale, toda one se zavedajo, da s tem ne bodo spremenile japonske politike.

Velika noč.

Pomladnji svet — pomladnji cvet! Ni še sicer zima zapustila nas popolnoma, povsodi še se kažejo sledovi njenega mogočnega trinoštva, vendar se občutijo že tudi naravna razodetja in prikazni, ki nam obljudljajo popolni sloves zime in prihod zaželjene prelube spomlad, ki je se starček ravnotako veseli kakor mladenič radosti.

Sivolasi starček sedi na klopi pred svojo hišico. Pomladnje solnce mu ogreva otrple ude. Premišluje svoje življenje, svoje trpljenje, doživeljalo žalst in radost. Spominja se z radostjo svoje dobe otročjih let, z veseljem doživlja iz dobe neukrotljivega mladeničstva, s ponosom na čas svoje najboljše možnosti in — s trdnim zaupanjem, da mu bude ljubi Bog da tudi še v starih letih doživeti marsikaj, cesar človek — kot najpopolnejše bitje božjega stvarstva — potrebuje, da se zamore vreden šteti — biti človek.

Sloveč modrijan je izrekel svoje dni posmehljive besede: "Vzemite človeku upanje in onenajuboznejše bitje na božjem svetu!" Malokateri izrek modrih mož nas zamore tako tolažiti in nam predosevati prednost pred vsem stvarstvom, kakor ravno ta, ki vsakemu posameznemu človeku kateremu je Bog dal zdravo pamet, veli: človek si, razum imaš in vsled tega imeti smeš tudi upanje, ki je tretji del Tvojega življenja, česar skupina je: vera, upanje in ljubezen. Ako od te celote manjka le eden del, tudi življenje ni popolno človeško življenje, kakoršega je Stvarnik namenil nam, katerim je udahnil neumirjočo dušo, razum in — lastno voljo.

Upanje nam lastna volja sicer ne prezentira na srebrnem krožniku, a ponuja ga nam prav pohlevno razum in tudi vera; prvi nam kaže preteklost in sedanost iz našega lastnega ali iz življenja drugih še živečih ali morebiti že zdanej umrlih znanih oseb, druga pa nam namiguje v prihodnost, prijetno in prijazno, česitudi zazdaj še s pajčolanom ovito.

Tako tudi naš starček premišljuje, ugiba in — upa v boljšo prihodnost, ki ima slediti sedanjam časom splošne stiske. Cesar in domovina sta mu odpoklicala edinega sina, mladega gospodarja tje, kamor je odišlo toliko tisoč krepkih mož in navdušenih mladeničev, da branijo naše pravice, našo čast in našo posest. Bridki so bili trenutki slovesa od svojcev, starišev, žene in otrok, bridki posebno zaradi negotovosti zopetnega svedenja, mnogo grečkih solza je teklo pri slovesu in tudi še po njem, a upanje ni zapustilo ne stariše in tudi ne žene, ki tudi svojim otročičem prigovarja tolažljivo in pomirljivo, da bodo prej ali slej zopet videli svojega ljubega in skrbnega atega, ki jih bode po srečni vrniti še enkrat tako srčno negoval, kakor jih je ljubil in srčkal kedaj prej.

Velika noč nas spominja na vstajenje našega Zveličarja. Obhaja se v najlepšem letnem času, v ljubi pomladi. Narava se probuja iz zimskega spanja, vse se oživlja in okrepičuje, vse organične stvari nas vspodbujajo, da se najtudi mi zavedamo splošnega vstajenja in preroru-

jenja ne samo telesno, temuč tudi duševno. Potrost in malodušnost naj izginete, kakor izginja v spomladi sneg in mraz, na njuni mestu naj stopite zaupljivost in vera v prihodnost, ki bode nam prinesla to, cesar si naše srce najbolj želi in po čemur trajno koprni in hrepeni.

Tako si tudi starček na klopi olajšuje svojo briškost, žena z otroci svojo tungo, in vsega-mogočni bode dal, da se bode njihovo upanje izpolnilo. Ko bi pa bila Njegova volja, da najde mladi gospodar svoj grob daleč tam na bojišču, tudi takrat ne bojo obupali ampak se tolažili v neomajani veri, ki nas uči, da vidimo se nad zvezdami.

Slike iz bojišča.

I.

Topničar Ivan Kovács od 5. topniškega polka si je zagotovil nezaben spomin v zgodovini svojega polka z naslednjim junaškim činom: Rusi so se bili vgnezdili na nekem jako ugodnem mestu in boj se ni ganil nikam. Batejški poveljnik je tekom svojih opazovanj dobral, da so russki oddelki neko jako ugodno skupino skal izkorisčali v to, da se zakopljejo v jamah in na ugodnih točkah postavijo strojne puške. Dobro napravljena razstrelba v teh skalah bi moral med Rusi napraviti strahovita opustošenja. Toda kako dospeti tjejak? Da bi se napravil podkop, je bilo treba sredi med sovražnike. Kdor bi si upal kaj takega, bi moral samega sebe žrtvovati. Topničar Kovács se je prostovoljno javil za to gotovo smrt obetačo pot. Z dvema razstrelnima zabojem s skupaj 10 kg ekrazita se je v noči odpravil na pot. Videli so ga, kako je izginil v temi; nato je zavladal popoln mir. S težkim srcem in skrbjo so v bateriji prisluškovali v tiho noč. Tu — med 3. in 4. uro zjutraj — se razleže močna detonacija. Kovácsu se je bilo torej posrečilo dospeti v ruske postojanke in užgati podkop. Kakšen je bil učinek med sovražnimi vrstami, se ni moglo izvedeti, kajti junaški topničar se ni več vrnil. Ni mogoče več dvomiti, da je svoje delo v korist splošnosti plačal s svojim življenjem. Njegov spomin se je počastil s podelitevijo zlate hrabrostne svinčne.

II.

Vojni poročevalci poročajo: V bojih za Nadworno so napadli trije polki 16. varazdinski polk in ga obkobili. Rusi so že udri v vas, kjer se je razvil strašen boj, pri katerem je bil ranjen polkovnik. Obkoljenemu polku je že grozila nevarnost, da pade v rusko vjetništvo s topovi vred. Samo del polka je mogel v neredu zbežati. Mali stotnik polka, Jurij Petričevič, sin odične hrvatske rodbine, ki je znan kot pisatelj, je zbral okoli sebe tristo vojakov. Sedaj je s svojimi ljudmi tako nepričakovano in s tako silo naskočil sovražnika, da je spolid Ruse iz vasi in osvobodil ves materijal s topovi vred. Po tem krvavem boju ostalo je na bojišču 2.000 mrtvih Rusov. Pri tem juneškem naskoku bil je stotnik Petričevič težko ranjen, toda bolezen se mu že obrača na bolje.

III.

Neki vojak, ki se je vojskoval v Karpatih, pripoveduje sledečo povest: Taborili smo v visokem snegu pod nekim gorskim sedlom. Počeli so me poslati s poizvedovalnim oddelkom na vrh. Na nebu migljajo zvezde, svetlo je, dasi ne sije luna. Naročeno mi je bilo sicer, da naj poizvedujem le na vrhu, a podam se še naprej do neke točke, kjer ni mogel biti sovražnikdaleč. V tihi noči začujem tihoto stokanje, ki nam pretresa mozeg. Grem gledam, kaj da je. Strašen prizor zagledam, ki ga nikdar ne pozabim, naj živim še tako dolgo. Neki ruski vojak leži na pol zmrznjen, naslonjen na neko drevo. Tiho me prosi v taki nemščini, da jo komaj razumem, naj ga prenesem na kak zavarovan kraj, da ga ne razključuje jastreb. Pove mi, da se je enkrat že prebudil iz nezavesti, ker ga je živega pričel ključati jastreb. Boj z izstradanim ptičjem je bil strašen, ker se je revež komaj premikal. Možsta že odmrznili obe nogi, nesem ga pod neko skalo, ki jo zakrijem s snegom, da je mogel mirno umrieti, ker rešiti mu življenje ni bilo več mogoče.